

118 . Panic | Comuna: Hereclean | Județ: Sălaj | Punct: Dâmbul iazului | Anul: 2018

Anul: 2018

Cod RAN: 141438.12

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Neatribuit

Autori: Dan Băcuet-Crișan, Sanda Băcuet-Crișan, Ioan Bejinariu, Dan Deac

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

Stațiunea arheologică investigată se află în partea vestică a jud. Sălaj, în zona Depresiunii Șimleului. Este amplasată pe un promontoriu ce se dezvoltă organic din zona deluroasă aflată la sud de Zalău și înaintea adânc în zona mlăștinoasă de pe partea stângă a văii Zalăului. Promontoriul este traversat de șoseaua Zalău – Satu Mare. În acest

loc lunca văii Zalăului este foarte amplă. Sectorul arheologic investigat în acest context se află pe partea dreaptă a șoselei menționate. Promontoriul are partea superioară relativ plată, iar spre est, respectiv vest și nord este înclinat, pe alocuri chiar abrupt către zona de mlaștină. Stațiunea arheologică se află pe teritoriul administrativ al comunei Hereclean, dar în localitatea Panic și nu în Hereclean cum s-a încetățenit în literatura de specialitate.

Situl a fost descoperit cu ocazia unor cercetări arheologice de suprafață. Au fost executate o serie de săpături arheologice preventive în anii 1998, 1999 și 2004 care au vizat mai ales zona superioară a promontoriului și au însumat peste 700 m². O parte dintre descoperiri (cele din 1998 -1999) au văzut lumina tiparului. Vechile cercetări au evidențiat că există cel puțin două orizonturi distincte de locuire. Cel mai vechi aparține eneoliticului final (cultura Coțofeni), iar cel mai recent a fost atribuit perioadei romane din "Barbaricum" (sec. II - III d. Hrs.) și atribuit purtătorilor culturii Przeworsk.

Cercetările anului 2018 au vizat întreaga suprafață a sitului aflată pe partea dreaptă a șoselei Zalău – Satu Mare și au fost impuse de intenția celor doi proprietari de a demara unele obiective de investiții. Întrucât suprafața sitului arheologic este traversată de o conductă de gaz (zona a fost cercetată în anul 2004) o zonă care însumează câte 6 m de-o parte și de alta a conductei devine zonă de protecție a obiectivului menționat. Această zonă nu a putut fi cercetată în 2018 însă nici obiective de investiții nu pot fi amenajate pe viitor. Așa cum știam din cercetările anterioare, suprafața promontoriului pe care apar vestigiile arheologice a fost afectată în decursul timpului atât datorită eroziunii naturale, iar în ultimele decenii de lucrările agricole. Conturul complexelor arheologice apare imediat sub stratul afectat de fostele lucrări agricole. Complexele se adâncesc în solul steril, galben-lutos. Nu există deci un strat de depuneri arheologice nici măcar în zona din proximitatea construcțiilor a căror perimetru este marcat de gropile de stâlpi. Vestigiile arheologice apar în zona înaltă, relativ plată a promontoriului. Pe versanți, chiar și pe cei cu o înclinare ușoară dinspre est-sud-est nu mai apar dovezi ale prezenței umane.

Rezultate

În campania de cercetare arheologică preventivă aferentă anului 2018 pe suprafețele investigate ale sitului de la Panic (com. Hereclean, jud. Sălaj), punctul "Dâmbul Iazului" au fost descoperite 320 complexe arheologice. Cele mai multe aparțin perioadei romane (sec. II – III d. Hrs.) din Barbaricum și constă mai ales din grupări ale unor gropi de stâlp provenind de la construcții lungi, binecunoscute în arealul culturii Przeworsk. La fel, caracteristice populației / populațiilor identificate sub acest nume sunt gropile cu un plan

rectangular, cu pereții arși și cu mult cărbune în inventar. Inventarul arheologic al complexelor atribuite perioadei sec. II – III d. Hrs. este destul de modest și constă mai ales în ceramică fragmentară lucrată cu mâna și cu roata olarului. Ceramica la roată aparține mai ales speciei cenușii, iar în privința formelor, cel mai frecvent apar fragmente de la străchini / castroane, chiupuri, etc. În două cazuri am remarcat prezența unor fragmente ceramice cu decor "lipit", constând din mici pastile ovale, reliefate. Unul dintre fragmente provine, probabil de la un bol lucrat din pastă fină, de culoare cărămizie și reprezintă probabil un produs de factură romană. Remarcăm lipsa ceramicii cenușii lucrate la roată, decorată cu motive ștampilate, care însă se regăsește în alte situri aflate în apropiere. Au apărut și câteva piese de metal dintre care menționăm o fibulă de bronz, probabil tipul de fibulă puternic profilată - Almgren 84 (?). Acest tip de accesorii vestimentare se datează mai ales în perioada sec. II d. Hrs. Menționăm și 1-2 cuțite din fier, o zăbală și o lupă din același metal.

Cpx. 162 – este o construcție cu un plan aproximativ poligonal. Pe latura de vest traiectoria complexului a fost mai greu de precizat. Are o "intrare" pe latura de nord-est. Au fost surprinse trei gropi de stâlp dintre care una pe colțul nordic, una pe latura de nord-est (în zona "intrării") și una spre nord-vest. Dimensiuni: 3,30 m x 3,00 m (cca. 10 m²)

). Se adâncea foarte puțin de la nivelul la care a fost surprinsă (circa 0,10 m / 0,14 m). Această construcție a fost surprinsă aproximativ pe latura de sud-est a promontoriului. În aceeași zonă au apărut la excavare și alte fragmente ceramice similare celor din inventarul construcției, precum și un fragment dintr-o râșniță din tuf vulcanic. Inventarul este foarte bogat și constă dintr-o cantitate apreciabilă de ceramică lucrată cu mâna, precum și la roata olarului. Ceramica are însă cu totul alt aspect și caracteristici față de cea care provine din complexele atribuite culturii Przeworsk. Se remarcă și câteva fragmente cu binecunoscutul colorit dublu (negru la exterior – cărămiziu la interior). Ceramica lucrată la roata olarului este de foarte bună calitate, cu o pastă foarte omogenă, bine arsă și este de culoare cenușie. Apar fragmente de străchini cu buza invazată, străchini cu carenă, vase cu corpul rotund și fundul drept, etc. Inventarul conținea și

bucăți de piatră, precum și câteva oase. Acest complex precum și un altul apărut în jumătatea de vest a promontoriului pot fi atribuite sfârșitului primei epoci a fierului – începutului perioadei Latène. Locuirea aferentă acestei perioade reprezintă un element de noutate față de vechile cercetări.

Vechile săpături au documentat și existența unor complexe arheologice cu inventar ceramic caracteristic culturii Coțofeni din Eneoliticul final din Transilvania. Alte trei noi complexe aparținând acestei perioade au fost descoperite cu ocazia cercetărilor preventive din anul 2018. Cel mai bogat inventar ceramic provine din complexul nr. 124 însă din păcate ceramica este într-o stare precară de conservare. Ceramica dovedește că prezența purtătorilor acestei culturi se înscrie pe coordonatele fazei Coțofeni III, poate chiar în ultima etapă a acestei faze, așa cum a fost definită mai recent în ultimul deceniu pe baza unor descoperiri inclusiv din vestul Sălajului (Giurtelecu Șimleului, Meseșeni de Sus, Plopiș, etc.).

Informații suplimentare online

[Raportul 6168 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
